

Broj: 18.1.2-02.4-2476-14/24
Sarajevo, 06.05.2024. godine

Na osnovu člana 24. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17) i člana 11. Odluke o godišnjem planiranju rada i načinu praćenja i izvještavanja o radu u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 94/14), Služba za poslove sa strancima, podnosi

IZVJEŠTAJ O RADU SLUŽBE ZA POSLOVE SA STRANCIMA ZA 2023. GODINU

I – UVOD

Služba za poslove sa strancima (u daljem tekstu: Služba) je tokom 2023. godine u okviru svojih nadležnosti preduzimala sve potrebne mjere i radnje u cilju efikasnijeg upravljanja migracijama, a samim tim i stvaranja bolje ukupne sigurnosne situacije u Bosni i Hercegovini.

✓ *Preduzete aktivnosti kod ovjera pozivnih pisama i davanja saglasnosti za izdavanje viza tip „D“*

U ovom izvještajnom periodu u procedurama rješavanja po zahtjevima za ovjeru pozivnih pisama na osnovu kojih su stranci pribavljaju vize za ulazak i boravak stranih državljana u Bosni i Hercegovini, ukupno je **ovjereno 5.696 pozivnih pisama**. U istom izvještajnom periodu Služba je preduzimajući preventivne aktivnosti zbog uočenih pokušaja neregularnih migracija i u cilju davanja doprinosa zaštiti sigurnosnog sistema **odbila 339 zahtjeva za ovjeru pozivnog pisma za strane državljanke koji dolaze iz migraciono visoko rizičnih zemalja**.

Zakonom je predviđeno da Služba po zahtjevu Ministarstva inostranih poslova Bosne i Hercegovine daje prethodnu saglasnost za izdavanje viza za dugoročni boravak - viza tipa „D“ na osnovu koje stranci mogu podnijeti zahtjev za odobrenje privremenog boravka u Bosni i Hercegovini. Nadograđena je i pospješana postojeća procedura kod izdavanja viza tipa „D“ – dugoročnih viza za boravak u zemlji, kao veoma važnog Shengenskog pravila, na način da u propisanom roku i uz sve izvršene potrebne provjere izdajemo saglasnost za izdavanje viza „D“, isključivo na osnovu kojih stranci nakon ulaska u zemlju mogu aplicirati za dugoročni boravak. Služba je u ovom periodu postupajući po zahtjevima Ministarstva inostranih poslova Bosne i Hercegovine za davanje saglasnosti u postupku izdavanja **vize tipa „D“, u 2.244 slučaja dala saglasnost za izdavanje vize tipa „D“**. Također, tokom 2023. godine od strane Službe za poslove sa strancima uočene su odgovarajuće nepravilnosti, te zbog neispunjavanja uslova nije data saglasnost za **izdavanje 69 viza tipa „D“**.

Služba je postupajući po zahtjevima Diplomatsko konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine i Granične policije Bosne i Hercegovine (viza na granici) u postupcima izdavanja vize izvršila provjere u bazi bazi „ROS“-a i drugim raspoloživim bazama podataka za **19.558 lica**. U određenim slučajevima Služba za poslove sa strancima je izrazila sumnju da bi se moglo raditi o neregularnim migracijama, zbog čega su od strane inspektora za strance vršene dodatne operativne provjere na terenu sa ciljem utvrđivanja osnovanosti podnesenih zahtjeva. U vezi sa naprijed navedenim od strane Službe za poslove sa strancima su tokom ovog izvještajnog perioda izvršene provjere za **1.765 lica**. Prilikom vršenja naprijed navedenih provjera na terenu od strane inspektora za strance u više slučajeva je utvrđeno da strani državljani nemaju rezervisan smještaj, odnosno uplaćen smještaj ili turističko putovanje koje je u skladu sa Zakonskim uslovima za izdavanje vize. O svim utvrđenim činjenicama i prikupljenim saznanjima pravovremeno su upoznata Diplomatsko konzularna predstavništva Bosne i Hercegovine, kako bi isti mogli raspolagati svim činjenicama u momentu donošenja odluke, što je rezultiralo određenim brojem odbijenih zahtjeva za izdavanje viza. ***Ovakvim pristupom u vršenju svih neophodnih provjera prije izdavanja vize, od strane Službe utvrđene su određene nepravilnosti koje su u velikoj mjeri rezultirale odbijanjem zahtjeva za izdavanje viza za 367 lica od strane DKP Bosne i Hercegovine u svijetu.***

U cilju efikasnijeg upravljanja migracijama kao i zaštite sigurnosnog sistema Bosne i Hercegovine, Služba je o svim utvrđenim činjenicama i prikupljenim saznanjima o pokušajima zloupotrebe putovanja kontinuirano informisala Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine radi blagovremenog upoznavanja Diplomatsko konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine i preduzimanja mjera na sprečavanju ilegalnih migracija. Pored provjera kroz bazu Registar određenih stranaca (u daljem tekstu: „ROS“), prilikom rješavanja po zahtjevu stranaka za odobrenje boravka u Bosni i Hercegovini, ovjere pozivnih pisama kao i ostalih postupaka koje provodi Služba, za lica koja dolaze iz zemalja sa visokim stepenom ilegalnih migracija, za lica kojima je od strane Državne komisije za reviziju odluka o naturalizaciji stranih državljana u Bosni i Hercegovini oduzeto državljanstvo Bosne i Hercegovine kao i sva druga lica prema procjeni, Služba u skladu sa članom 8. stav 4. Zakona o strancima vrši sigurnosnu provjeru za stranca, u svrhu utvrđivanja razloga sigurnosti Bosne i Hercegovine, koju provodi Obavještajno - sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine.

Služba je po zahtjevima Diplomatsko konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine i terenskih centara, od ***Obavještajno sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine i drugih sigurnosnih agencija zatražila 3.542 sigurnosne provjere za 4.913 stranih državljana*** u postupcima ovjere pozivnih pisama, izdavanja viza, te odobrenja/produženja privremenog i odobrenja stalnog boravka, sve s ciljem davanja doprinosa zaštiti ukupnog sigurnosnog sistema Bosne i Hercegovine, kao i borbi protiv terorizma i svih vidova neregularnih migracija.

✓ Boravak stranaca

Rješavajući po zahtjevima za odobrenje - produženje privremenog boravka u ovom izvještajnom periodu privremeni boravak je ***odobren u 5.984 slučajeva i produžen u 7.497 slučajeva***, što ukupno iznosi **13.481** odobrenih - produženih privremenih boravaka. U periodu od 01.01 do 31.12.2023. godine ukupno je obrađeno **468** zahtjeva za odobrenje stalnog boravka (*u navedenom broju uračunati su zahtjevi za odobrenje stalnog boravka, kao i izmjene rješenja već odobrenog stalnog boravka*), od čega je u **446** slučajeva isti odobren, dok je **10** zahtjeva odbijeno, **12** zahtjeva je obustavljeno.

U cilju sagledavanja svih neophodnih činjenica koje mogu uticati na rješavanje po zahtjevima stranaka za odobrenje stalnog boravka, date su smjernice prema terenskim centrima, koje se primjenjuju u kontinuitetu da se prije rješavanja po zahtjevu, vrše sve preventivne sigurnosne provjere kod drugih agencija (OSA i SIPA). Ovim postupkom je napravljen potpuniji i sigurniji način za vršenje provjera i utvrđivanje svih neophodnih činjenica za svakog stranog državljanina prije nego se odobri stalni boravak takvom licu, jer je privilegija stalnog boravka isto tako veoma značajna kao i prijem u državljanstvo Bosne i Hercegovine, čime se daje značajan doprinos na ovaj način i zaštiti sigurnosnog sistema Bosne i Hercegovine. Isto tako i u procedurama dobijanja državljanstava nadležna policijska tijela prije rješavanja po navedenim zahtjevima također vrše sveobuhvatne provjere za lica koja podnose zahtjeve za prijem u državljanstvo BiH.

✓ *Potvrde o izraženoj namjeri za azil*

U periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine **31.793 lica** su iskazala namjeru za azil. Služba je u postupcima izražavanja namjere za azil u terenskim i privremenim prihvatnim centrima vršila registraciju ovih lica, kojom prilikom su od istih uzimani biometrijski podaci, fotografisani su, a nakon navedenog inspektori za strance su u razgovoru sa istima prikupljali operativne podake, koji su razmjenjivani za ostalim agencijama za sprovedbu zakona u Bosni i Hercegovini.

✓ *Inspeksijske kontrole inspektora za strance*

Inspektori za strance su vršili inspeksijske kontrole boravka stranaca u fizičkim i pravnim licima koje pružaju usluge smještaja, turističkim agencijama, obrazovnim institucijama, preduzećima i institucijama u kojima rade stranci po osnovu izdate radne dozvole, preduzećima u kojima su osnivači strani državljanima, kontrole adresa stanovanja i promjene adrese stanovanja. Tokom 2023. godine **izvršeno je ukupno 6.211 kontrola i izdato je 2.957 prekršajnih naloga.**

✓ *Operativne provjere u cilju utvrđivanja činjenica o ispunjavanju uslova za ovjeru pozivnih pisama i odobrenje/produženje privremenog i odobrenja stalnog boravka*

Služba je prepoznala i kao važan segment uvela preventivno vršenje operativnih provjera na terenu s ciljem utvrđivanja činjeničnog stanja postojanja osnovanosti podnesenih zahtjeva za ovjeru pozivnih pisama, odobrenje/produženje privremenog boravka, odobrenja stalnog boravka, kontrola već odobrenih boravaka i drugo kao vrlo važan segment u suprotstavljanju neregularnim migracijama, posebno kada govorimo o pokušaju određenih zloupotreba u smislu zasnivanja bračne ili vanbračne zajednice sa državljanima Bosne i Hercegovine iz interesa radi ostvarivanja prava na boravak, zatim i prijema u državljanstvo Bosne i Hercegovine, a takođe i otkrivanja pokušaja regulisanja boravka po osnovu radne dozvole u fiktivnim firmama itd. U ovom izvještajnom periodu inspektori za strance su izvršili ukupno **13.805 operativnih provjera** i tom prilikom su u određenim predmetima utvrđene činjenice da se radi o pokušaju neregularnih migracija i to u **226 slučajeva.**

✓ *Inspeksijske kontrole stranaca sa odobrenim boravkom*

Kao rezultat taktičke procjene terenskih centara o mogućim neregularnostima i zloupotrebama već odobrenih privremenih i stalnih boravaka, vršene su ponovne nenajavljene kontrole inspektora za strance, posebno privremenih boravaka po osnovu braka sa državljanima Bosne i Hercegovine i obrazovanja, kao i stalnih boravaka koje su do sada dale značajne rezultate. Naime, tokom ovog izvještajnog perioda od strane inspektora za strance izvršeno je **1.377 ciljanih inspeksijskih kontrola stranaca sa odobrenim boravkom, prilikom čega je utvrđeno 349 nepravilnosti.**

Bitno je napomenuti da Služba svakodnevno vrši prikupljanje i analizu operativnih saznanja prikupljenih od strane inspektora za strance i iz drugih izvora, putem razmjene informacija s odgovarajućim sigurnosnim organima gdje se na osnovu tako prikupljenih informacija i operativnih saznanja uz odobrenje direktora Službe sačinjavaju Operativni planovi za sprovođenje operativnih akcija. Tokom 2023. godine izvršeno je **10 operativnih akcija** u kojima su učestvovali službenici Službe i to:

- ✓ Koordinirana zajednička međunarodna operativna akcija „**SEE JAD 2023 WESTERN BALKANS**“, sa drugim sigurnosnim i policijskim agencijama u organizaciji EUROPOL-a, koja predstavlja nastavak aktivnosti u borbi protiv ilegalne trgovine oružjem, kao i drugih krivičnih djela.
- ✓ Koordinirana zajednička međunarodna operativna akcija „**JAD GLOBAL CHAIN 2023**“, sa drugim sigurnosnim i policijskim agencijama u organizaciji EUROPOL-a, čiji je fokus bio identifikacija mogućih žrtava trgovine ljudima iz tri ciljne oblasti: seksualna eksploatacija, prisilno prosvjačenje i prisilni kriminal.
- ✓ Koordinirana zajednička međunarodna operativna akcija „**HOTSPOT ADRIATIC 2023**“ sa drugim sigurnosnim i policijskim agencijama u organizaciji NCB INTERPOL-a, kao nastavak aktivnosti u borbi protiv terorizma.
- ✓ **Četiri operativne akcije** provedene zajedno Graničnom policijom BiH na više graničnih prelaza i područja prethodno definisanih „Okvirnim planom Granične policije BiH i Službe za poslove sa strancima“ i to na: MGP „Aerodrom Sarajevo“, istočnom dijelu BiH (područje Zvornika, Foče) i područje USK-a.
- ✓ **Doprinos Službe u sprovođenju Operativno – taktičke akcije „ISTOK SWOT“** na području Privremenog prihvatnog centra „Lipa“ u Bihacu, u saradnji sa službenicima Državne agencije za istrage i zaštitu, Granične policije Bosne i Hercegovine, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine, Ministarstva unutarnjih poslova Unsko-sanskog kantona i Obavještajno-sigurnosnom agencijom Bosne i Hercegovine, pod nadzorom Tužilaštva Bosne i Hercegovine i Kantonalnog tužilaštva Unsko-sanskog kantona.
- ✓ **Doprinos Službe u sprovođenju Operativno – taktičke akcije „RACIJA“** na širem lokalitetu Privremenog prihvatnog centra „Blažuj“ u Sarajevu u saradnji sa službenicima Državne agencije za istrage i zaštitu, Granične policije Bosne i Hercegovine, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine, Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo i Obavještajno-sigurnosnom agencijom Bosne i Hercegovine, pod nadzorom Tužilaštva Bosne i Hercegovine i Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo.
- ✓ Doprinos Službe sigurnosnom aspektu zbog održavanja javnog skupa **“Srebrenica 2023”** u Memorijalnom centru Srebrenica-Potočari.
- ✓ **Preduzete mjere prema stranim državljanima**

Tokom 2023. godine preduzete su mjere u 5.566 slučajeva i to: donešeno je **118** rješenja o otkazu bezviznog boravka, **764** rješenja o otkazu privremenog boravka, **37** rješenja o otkazu stalnog boravka, **2.582** rješenja o protjerivanju stranaca iz Bosne i Hercegovine, **28** rješenja otkaza boravka uz izrečenu mjeru protjerivanja, donešeno je **79** zaključaka o dozvoli izvršenja rješenja o protjerivanju, dok je za **1.958** lica rješenjem određena mjera stavljanja pod nadzor (od čega je **683** lica smješteno u Imigracioni centar, **1.261** lica smješteno je na blažu mjeru nadzora u PPC, dok je **14** lica iz Imigracionog centra na osnovu prijedloga Sektora za readmisiju, prihvati i smještaj smješteno na blažu mjeru nadzora u PPC).

✓ **Doprinos u borbi protiv terorizma, trgovine ljudima i drugih oblika organizovanog kriminala kroz službenu saradnju**

Imajući u vidu da je međuagencijska saradnja i razmjena informacija preduslov za efikasnu prevenciju kao i borbu protiv terorizma, ilegalnih migracija, krijumčarenja, trgovine ljudima i drugih oblika organizovanog kriminala, Služba je tokom ovog izvještajnog perioda vršila koordinaciju aktivnosti, inicirala i ostvarivala svakodnevnu službenu saradnju sa drugim agencijama koje se bave sprovođenjem zakona na teritoriji Bosne i Hercegovine, Tužilaštvima u Bosni i Hercegovini, međunarodnim i nevladinim organizacijama.

Inspektori za strance naše Službe i drugi ovlašteni službenici, preduzimajući sve potrebne mjere i radnje iz naše nadležnosti, u svom svakodnevnom radu su dolazili do veoma korisnih i u najvećoj mjeri pouzdanih operativnih saznanja o neregularnim migracijama kao i saznanja koja su se mogla dovesti u vezu s krivičnim djelima iz nadležnosti drugih sigurnosnih agencija.

Prikupljena saznanja i informacije su analizirane i procjenjene od strane naših službenika **što je rezultiralo izradom 156 operativnih informacija** koje je Služba blagovremeno dostavljala u nadležnost i postupanje Tužilaštvu Bosne i Hercegovine, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Graničnoj policiji Bosne i Hercegovine, entitetskim Ministarstvima unutrašnjih poslova i drugim agencijama na dalju nadležnost i postupanje i bile su od velikog značaja u otkrivanju i procesuiranju počinitelja krivičnih djela. Ovom prilikom posebno bismo istakli izuzetnu saradnju sa Obavještajno-sigurnosnom agencijom Bosne i Hercegovine, koja se ogleda u skoro svakodnevnoj i pravovremenoj razmjeni informacija i podataka.

✓ **Značajniji rezultati postignuti od strane Službe za poslove sa strancima u 2023 godini**

Na osnovu višemjesečnog rada i prikupljenih operativnih podataka od strane inspektora za strance tokom 2023. godine organizovano je, inicirano i sprovedeno više zajedničkih operativnih akcija inspektora Službe za poslove sa strancima, te pripadnika drugih agencija za sprovedbu zakona u BiH (OSA, SIPA, GP BiH, DKPT, FUP-a, MUP-a RS itd), koje su rezultirale uspješnim pokazateljima i to:

✓ **Doprinos Službe u sprovođenju Operativno – taktičke akcije „ISTOK SWOT“** na području Privremenog prihvatnog centra „Lipa“ u Bihaću, kojom je privremeno ograničena sloboda kretanja unutar Centra, te izvršen pregled osoba, stvari i prostorija s ciljem pronalaska osoba koje tu nelegalno borave, kao i pronalaska nelegalnog naoružanja, narkotika i drugih predmeta koji potječu iz kaznenih djela ili mogu poslužiti za ugrožavanje sigurnosti korisnika i zaposlenih Centra. Cilj navedenih aktivnosti je bila i identifikacija organizatora kaznenih djela iz člana 189a. KZ BiH „Organiziranje grupe ili udruženja za izvršenje kaznenog djela krijumčarenje migranata“ i iz članka 189. KZ BiH „Krijumčarenje ljudi“, kao i drugih kaznenih djela. U navedenoj operativnoj akciji osim Službe za poslove sa strancima učestvovali su službenici Državne agencije za istrage i zaštitu, Granične policije Bosne i Hercegovine, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine, Ministarstva unutarnjih poslova Unsko-sanskog kantona i Obavještajno-sigurnosnom agencijom Bosne i Hercegovine, pod nadzorom Tužilaštva Bosne i Hercegovine i Kantonalnog tužilaštva Unsko-sanskog kantona.

✓ **Doprinos Službe u sprovođenju Operativno – taktičke akcije „RACIJA“** na širem lokalitetu Privremenog prihvatnog centra „Blažuj“ u Sarajevu, kojom je privremeno ograničena sloboda kretanja unutar Centra, te izvršen pregled osoba, stvari i prostorija s ciljem pronalaska osoba koje tu nelegalno borave, kao i pronalaska nelegalnog naoružanja, narkotika i drugih predmeta koji potječu iz kaznenih djela ili mogu poslužiti za ugrožavanje sigurnosti korisnika i zaposlenih Centra. Cilj navedenih aktivnosti je bila i identifikacija organizatora kaznenih djela iz člana 189a. KZ BiH „Organiziranje grupe ili udruženja za izvršenje kaznenog djela krijumčarenje migranata“ i iz članka 189. KZ BiH „Krijumčarenje ljudi“,